

[Ministeren for Grønland]

(Lovforslag nr. L 102).

Det offentlige aftalenævn, der i medfør af lov nr. 182 af 14. maj 1980 med virkning fra 1. april 1981 har overtaget forhandlingskompetencen for det offentlige område i Grønland, har ført forhandlinger med en række grønlandske og danske lønmodtagerorganisationer med henblik på en fornyelse af kollektive overenskomster og aftaler m.v. for perioden 1983-85.

Under forhandlingerne har aftalenævnet søgt at indgå aftale med de berørte lønmodtagerorganisationer om en sådan ændring af den gældende dyrtidsreguleringsordning, at udviklingen i pengeindkomsterne herved kunne bremses og lønstigningstakten dæmpes.

Det er imidlertid ikke lykkedes hverken med den største grønlandske lønmodtagerorganisation, Sulinermik Inuutigssarsiuqartut Kattuvfiat (SIK), eller med de danske lønmodtagerorganisationer at nå til enighed om suspension af dyrtidsreguleringen, og de med en række organisationer påbegyndte overenskomstforhandlinger er gået i stå.

På tjenestemandsområdet har der i overensstemmelse med gældende regler været ført forhandlinger om aftalefornyelser, men det offentlige aftalenævn har under et møde med Tjenestemændenes Fællesudvalg i september 1983 konstateret forhandlingssammenbrud med tjenestemandorganisationerne.

Den 5. november 1983 blev der mellem De grønlandske kommuners Landsforening, SIK og landsstyret opnået enighed om, at hjemmestyret skulle søge gennemført en lovgivning, som indebar, at den automatiske dyrtidsregulering i princippet bliver bevaret, men således at det lønregulerende grønlandske pristal nulstilles pr. 1. januar 1984, samt at dyrtidsportionernes størrelse fastsættes til 90 øre pr. time i stedet for de hidtidige 50 øre pr. time.

Grønlands hjemmestyre fremsendte herefter til ministeriet for Grønland et lovforslag vedrørende den grønlandske dyrtidsregulering omfattende hjemmestyrets og kommunernes personale samt dele af det private arbejdsmarked med et indhold som ovenfor anført, idet man samtidig anmodede regeringen om for det danske folketing at fremsætte et tilsvarende lovforslag for det statslige personale i Grønland.

Under hensyntagen til, at der herved kunne sikres ensartet dyrtidsregulering af lønninger m.v. inden for det offentlige område i Grønland, har regeringen truffet beslutning om at fremsætte et sådant lovforslag.

Grønlands landsting har den 2. december 1983 vedtaget et af Grønlands landsstyre fremsat forslag til landstingslov om dyrtidsregulering af lønninger m.v., hvorefter der sker en nulstilling af det grønlandske reguleringspristal fra januar 1984 og en ændring af dyrtidsportionernes størrelse til 90 øre i timen for personer over 18 år og 45 øre i timen for personer under 18 år.

Landstingsloven omfatter regulering på grundlag af det grønlandske reguleringspristal af lønninger og vederlag m.v., som er optjent under Grønlands hjemmestyre, de grønlandske kommuner eller private arbejdsgivere i Grønland.

Grønlands hjemmestyre har den 21. november 1983 anmodet den danske regering om at fremsætte et tilsvarende lovforslag i folketinget for statspersonale i Grønland.

De lovforslag, som på baggrund heraf fremsættes af regeringen, tilsigter at skabe en ensartet dyrtidsregulering af lønningerne for offentligt ansatte i Grønland. Lovforslagene indebærer, at dyrtidsregulering af lønninger m.v. på grundlag af det grønlandske reguleringspristal også for statsansatte fremtidig vil finde sted for hver fulde 3 points udsving ud over 100 med 90 øre i timen for personer over 18 år og med 45 øre i timen for personer under 18 år, samt at der sker en nulstilling af det grønlandske reguleringspristal.

Dette pristal beregnes således fra januar 1984 med denne måneds pristal som basis (= 100), hvilket vil bevirke, at der ikke pr. 1. april 1984 udløses dyrtidsportioner.

For dele af det offentlige og det private arbejdsmarked i Grønland finder dyrtidsregulering af lønninger m.v. sted på grundlag af det danske reguleringspristal, der beregnes i henhold til lov nr. 83 af 16. marts 1963 om beregning af reguleringspristal med senere ændringer.

Ved gennemførelsen af lov nr. 575 af 27. oktober 1982 om begrænsning af lønstigninger og om ændring af takt- og dyrtidsregulering m.v. blev det grønlandske arbejdsmarked undtaget fra lovens bestemmelser.

I betragtning af, at ikke-hjemmehørende ansatte i Grønland efter overenskomst med

[Ministeren for Grønland]

danske lønmodtagerorganisationer normalt har en højere disponibel indkomst efter fradrag af indkomstskat end tilsvarende danske lønmodtagergrupper, må det imidlertid anses for uheldigt, om en uændret opretholdelse af den automatiske dyrtidsreguleringsordning i Grønland på grundlag af det danske reguleringspristal skulle medføre, at disse grupper fik mulighed for at opnå større lønfremgang end tilsvarende grupper i Danmark.

Dyrtidsregulering på grundlag af det danske reguleringspristal foreslås derfor suspenderet for en nærmere fastsat periode for såvel det offentlige som det private arbejdsmarked i Grønland.

Lovforslagene har i henhold til § 12 i lov nr. 577 af 29. november 1978 om Grønlands hjemmestyre været forelagt hjemmestyret til udtalelse.

Forslagene er tiltrådt af Grønlands hjemmestyre.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslagene og de dertil knyttede bemærkninger, skal jeg anbefale dem til tingets hurtige og velvillige behandling.

Ministeren for Grønland (Tom Høyem):

Jeg skal herved tillade mig for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om statens tjenestemænd i Grønland.

(Lovforslag nr. L 109).

Lovforslaget indebærer 2 væsentlige nydannelser.

For det første foreslås det, at den mulighed, der siden 1964 har eksisteret for, at grønlændere under visse betingelser har kunnet undtages fra det såkaldte fødestedskriterium, ophæves.

For det andet foreslås det, at boligbidragsordningen ophæves for næsten alle tilkaldte danskere, der er beskæftiget hos offentlige arbejdsgivere i Grønland, og at de tilkaldte overgår til at betale husleje på lige fod med befolkningen i øvrigt.

Fødestedskriteriet knytter som bekendt afgrænsningen mellem i Grønland hjemmehørende og ikke-hjemmehørende tjenestemænd til fødestedskriteriet samt til opholdsstedet ved første ansættelse i en stilling i Grønland, herunder antagelsen som aspirant til en tjenstemandsstilling i Grønland.

Fødestedskriteriet er umiddelbart gældende for tjenestemænd i Grønland ansat i henhold til den grønlandske tjenestemandsslov, men fødestedskriteriet har i øvrigt fået virkning for hele det grønlandske arbejdsmarked.

Der er således via kollektive overenskomster, aftaler og regulativer, personlige kontrakter m.v. bestemmelser for det offentligt ansatte personale, som er en direkte følge af sondringen mellem hjemmehørende og ikke-hjemmehørende personale i relation til fødestedskriteriet.

Udgangspunktet for etablering af reglerne om fødestedskriteriet var oprindelig, at der burde være et særligt grønlandsk lønniveau for den grønlandske befolkning – de hjemmehørende.

For at tilgodese personer, der normalt skulle betragtes som hjemmehørende i Grønland efter fødestedskriteriet, men som havde et ganske særligt tilknytningsforhold til et samfund uden for Grønland, hjemledes der i selve loven om fødestedskriteriet via et dispensationsnavn adgang til dispensation fra fødestedsbetingelsen.

Det grønlandske samfund har imidlertid siden 1964 gennemgået en væsentlig udvikling.

Dette betyder bl.a., at man ikke mere finder det rimeligt, at personer, der er omfattet af fødestedskriteriet, kan få ændret deres status ved en dispensation fra fødestedskriteriet.

I overensstemmelse hermed anmodede landstingsformanden mig efter Grønlands landstings efterårssamling i 1982 om at tage initiativ til at ændre den grønlandske tjenestemandsslov, således at den dispensationsadgang, der er nævnt i loven, ophæves.

Den eksisterende boligbidragsbetaling blev indført i 1972 og omfatter ikke-hjemmehørende offentligt ansatte, der har ret til at få anvist en bolig. Betalingen er baseret på andre principper end den husleje, der anvendes i den almindelige, statsejede boligmasse, og niveauet er væsentligt under huslejen for tilsvarende boliger.

Det har gennem en årrække været et overordnet politisk mål, at tilkaldte danskere skulle betale husleje på samme vilkår som den hjemmehørende befolkning i Grønland.

Denne målsætning realiseres nu i forbindelse med, at der gennemføres en huslejereform, som tilnærmer huslejerne i det ældre og det nyere byggeri til hinanden. Boligbi-